Onderbouwing referentienorm sport

De gemeente heeft geen wettelijk taak om te voorzien in ruimte voor sport en bewegen. De sportnorm geeft wel nadrukkelijk invulling aan de wens van de gemeenteraad om meer ruimte voor sport te creëren en ook in de toekomst te borgen dat er voldoende ruimte voor sport en bewegen is in Amsterdam. Zowel in het Sportaccommodatieplan 2015-2022 (vastgesteld door de gemeenteraad in juni 2015) als de Sportvisie 2025 (vastgesteld door de gemeenteraad in oktober 2016) is dit vastgelegd.
Bij behandeling van de Sportvisie heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarin expliciet gevraagd wordt om het opnemen van een sportnorm, als volgt verwoord: *"Amsterdam gaat een ruimtelijke sportnorm opnemen als onderdeel van het strategiebesluit met als doel voldoende ruimte voor sport en bewegen te borgen in (nieuwe) ontwikkelgebieden. Deze ruimtelijke sportnorm wordt in de eerste helft van 2017 ontwikkeld en aan de Raad voorgelegd."* Dit amendement is mede gebaseerd op de huidige capaciteitstekorten op IJburg. Het bestaande aanbod blijkt niet voldoende om de sportvraag op IJburg te accommoderen. Er bestaan zowel bij voetbal en hockey flinke wachtlijsten voor met name jeugdleden.

Bij het opstellen van de sportnorm is gezocht naar bruikbare referenties in zowel binnen- als buitenland. Er zijn, voor zover bekend, geen steden met een vastgelegde ruimtelijke norm voor sport en bewegen. Beschikbare referentiegetallen blijken bovendien niet eenduidig en daardoor moeilijk vergelijkbaar. In het AUP (1935) is voor het laatst gewerkt met een algemeen geldende norm voor sportterreinen. Destijds werd berekend dat de gemiddelde benodigde capaciteit per inwoner 4,86 m2 aan sportterrein bedroeg. Dit betrof echter een bruto norm (inclusief randgroen, ontsluiting e.d.). Bovendien was deze norm gebaseerd op het gebruik van natuurlijke ondergronden: gras in plaats van kunstgras.

Bij de berekening van maatschappelijke voorzieningen in ruimtelijke planvorming werd tot voor kort uitgegaan van verouderde gemiddelde referentiecijfers voor de drie grootste verenigingssporten (voetbal, hockey en tennis). Op grond van woningaantallen en verwachte bevokingssamenstelling werd de behoefte aan velden voor deze sporten berekend. Nadeel daarvan is de beperking in sporten en de vastgeklinkte verhouding (in grootte) tussen sporten onderling. Bovendien is het gebaseerd op gemiddelden, terwijl de werkelijke sportbehoefte sterk differentieert per woonmilieu.

Op grond van de trends in de sport, de praktijk in stedenbouw en het uitgangspunt van gebiedsgericht maatwerk is het zaak om in planvorming tijdig voldoende sportruimte op te nemen, die vervolgens bottom-up, in overleg met sportaanbieders en bewoners ingevuld wordt met sportprogramma. Dat vraagt om een norm uitgedrukt in vierkante meters voor sport bruikbaar veldoppervlak.

Om inzicht te krijgen in de capaciteitstekorten op IJburg is berekend wat op basis van de wachtlijsten op dit moment het aanbod zou moeten zijn. In IJburg zijn op dit moment 3 voetbalvelden, 3 hockeyvelden en 15 tennisbanen. Op basis van de wachtlijsten is een uitbreiding met minimaal 3 velden gewenst, ca 24.000 m2 extra aan veldoppervlak. Teruggerekend naar vierkante meters per woning komt dit uit op 9 m2 per woning.

De Amsterdamse sportnorm richt zich op:

- Gemeentelijke binnensportaccommodaties
- Ruimte voor sport en bewegen in de openbare ruimte
- Ruimte voor (anders-)georganiseerde buitensport

Binnensportaccommodaties

Voor de grotere gemeentelijke binnensportaccommodaties (sporthallen en zwembaden) hanteren we referentiecijfers. Deze zijn gebaseerd op planologische kengetallen en vertaald naar aantal inwoners. Voor de sporthallen zijn de landelijke kengetallen preciezer gemaakt op basis van Amsterdamse ervaringscijfers (Sportaccommodatieplan 2006/Sportaccommodatieplan 2015-2022). De cijfers zijn als volgt:

- 1 sporthal per 24.000 inwoners
- 1 zwembad per 80.000 - 100.000 inwoners

De realisatie van nieuwe sporthallen wordt in bijna alle gevallen gekoppeld aan de behoefte aan gymfaciliteiten voor voortgezet onderwijs (3 gymzalen vormen tezamen één grote sporthal). Bij zowel sporthallen als zwembaden zijn beide kengetallen richtlijnen: naast het benodigde draagvlak, zijn ook de combinatiemogelijkheden en een evenwichtige spreiding over de stad belangrijke factoren. De realisatie van de kleinere binnensportaccommodaties (gymzalen) volgt de benodigde gymcapaciteit primair onderwijs.

Sport in de openbare ruimte

De norm voor ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte is afgeleid van de vroegere norm uit het voorzieningenmodel voor speelvelden (trapveldjes). Omgerekend naar vierkante meters per woning komt dit uit op 1 m2 per woning. Deze kwantitatieve norm is er vooral op gericht dat de gerealiseerde openbare ruimte (stenig en groen) ook geschikt is voor sportief gebruik, spelen en bewegen.

Ruimte voor (anders-)georganiseerde buitensport

Op basis van de gegevens voor heel Amsterdam (gemiddeld 2,5 m2 per inwoner) gecombineerd met de gegevens van IJburg (verschil tussen huidig aanbod en vraag) wordt een naar woonmilieu gedifferentieerde norm voor (anders-)georganiseerde buitensport voorgesteld. Hierbij wordt de norm gekoppeld aan de hoeveelheid te realiseren woningen, niet aan de geprognosticeerde bevolkingssamenstelling. Het buitensportaanbod wordt daardoor een kenmerk van het woonmilieu:

Centrumstedelijk:	2 m2 buitensport per woning
Gemengde stadsbuurt:	5 m2 buitensport per woning
Groenblauwe woonmilieus:	9 m2 buitensport per woning

De voorgestelde sportnorm betreft de daadwerkelijk voor sport te gebruiken ruimte bij gebruik van intensief bespeelbare ondergronden en is exclusief ruimte voor parkeren, ontsluiting, waterberging en recreatief randgroen.